

Sağlık Bilimleri Fakóltesi

Hemşirelik

Öđr.Gör. Atife ÇETİN

Sosyolojide Temel Kavramlar

Hafta-4

İçerik

Sağlık Kavramı

Hastalık Kavramı

Hastalık Davranışı

Rahatsızlığı Algılama ve Yardım Arama

Hasta Rolü

Öğrencinin;

Sağlık,hastalık,hastalık davranışı,yardım arama ve hasta rölü kavramlarının tanımını bilmesi ve kavraması

- Sağlık ve hastalığa yüklenen anlamlar toplumdan topluma, hatta toplum içindeki farklı kesimlere göre değişiklik gösterebilmektedir.

- T. Parsons'a göre, sağlık bireylerin iřlevsel olma yeteneđidir.

- Dünya Sağlık Örgütü sağlığı, sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, aynı zamanda fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali olarak tanımlamıştır.

- Dunn, sağlık ve iyilik hali arasında bir farklılık olduğunu belirtir.

- Ekolojik yaklaşım ?
- Subjektif açıdan sağlık ?
- Objektif açıdan sağlık ?
- Fonksiyonel açıdan sağlık ?
- Ruhsal açıdan sağlık ?
- Sosyal yönden sağlık ?

- Hastalık belirtilerini, nedenlerini ve tedavisini kavramsallaştırmada içinde yaşanılan kültür önemli bir alt yapı sağlar

Hastalık ,kavram olarak iki farklı anlam içerir:

- 1-Tıbbi açıdan hastalık, hekimin bakış açısından veya nesnel anlamda bir durumu ifade etmektedir.
- 2- Toplumsal-kültürel içerikli bir kavram olarak hastalık, sağlıksızlığın veya patolojik sürecin sonuçlarının birey tarafından algılanması, bireyin ağrı, acı vb. duyma durumunu belirtir.

- Hastalık durumu **ikincil kazançlar** için kullanılabilir.
- Hastalık **sosyal kontrol** aracı olarak da kullanılabilmektedir.

Hastalık Davranışı Nedir?

- Mechanic'e göre hastalık davranışı (illness behaviour), fiziksel belirtilere gösterilen bireysel cevabın değişiklik gösteren yönlerini açıklayan bir kavramdır.

- **Hastalık davranışı bireyden bireye farklılık gösterir mi ?**
- **Hastalık bulgularını yorumlama, değerlendirme ve tıbbi yardım arama kararını hangi faktörler etkiler?**

- Herlich insanların hastalıklara üç şekilde baktıklarını saptamıştır. Bunlar;

- Yıkıcı olarak hastalık ?
- Bir kurtarıcı olarak hastalık ?
- Bir iş olarak hastalık ?

- **Rahatsızlığı algılama ve yardım arama;**
Bireyler bazı öznel deneyimleri yaşayarak kendilerini rahatsız olarak algılar ve içinde bulunduğu kültürün etkisiyle kazanmış olduğu sağlık ve hastalıkla ilgili bilgilere göre tepki verir

Rahatsızlığın algılanması ve gösterilen tepkiler bireyden bireye farklılıklar gösterir.

Etkili olan faktörler nelerdir?

Zola tıbbi bakıma karar verme sürecini etkileyen 5 “tetikleyici” saptamıştır.

- Kişisel bir krizin varlığı (örneğin, aile içinde bir ölüm gibi)
- Sosyal ve kişisel ilişkilerin engellendiğinin algılanması
- Yaptırımın olması (çevresindeki kişilerin yardım alması gerektiği konusunda baskı yapması)
- Mesleksel ya da fiziksel aktivitelerin engellendiğinin algılanması
- Belirtiler için zaman tanıma (son bir zaman belirleme, örneğin, eğer pazartesi de aynı şekilde hissedersengibi).

- **Hasta rolü;** Parsons'a göre hasta rolü (sick role), hasta-hekim ilişkileri ve içinde yer aldığı toplum kesimince biçimlendirilen, belirli sorumluluk ve görevlerle karakterize edilen sosyal bir roldür

- Toplum hastaya hangi sorumlulukları yükler ?
- Toplum hekime hangi sorumlulukları yükler ?

Teşekkür ederim

